

ORIENTERING OM SØKSMÅL OM NYE OVERVÅKINGSTILTAK

Stiftelsen Tinius har i dag tatt ut søksmål mot Staten v/Forsvarsdepartementet for å få domstolsprøving av Etterretningstjenestens (E-tjenesten) nye overvåkningshjemer.

Høringsrundene forut for vedtakelse av den nye etterretningstjenesteloven, avdekket en bred og sterk kritikk mot deler av loven som gir E-tjenesten vide overvåkningshjemer og en bekymring over hva disse medfører for ytringsfriheten og personvernet i Norge.

Stiftelsen Tinius er en stor medieeier i Norge og Sverige. I henhold til våre vedtekter skal vi også arbeide for rammebetingelser som er vesentlige for de frie medier. Ytringsfrihet og kildevern er helt avgjørende for at vi skal ha en fri og uavhengig presse.

Sjefredaktør Tom Erik Thorsen i mediehuset Varden er saksøker sammen med Stiftelsen Tinius.

Norsk Presseforbund, Norsk Redaktørforening, Norsk Journalistlag, Mediebedriftenes Landsforening, Den norske Forleggerforening, Norsk PEN og Norsk Faglitterær Forfatter- og Oversetterforening har erklært partshjelp til støtte for Stiftelsen Tinius og Thorsen.

[Advokatfirmaet Glittertind](#) v/advokatene Jon Wessel-Aas og Emanuel Feinberg er engasjert som prosessfullmektiger for både saksøkerne og partshjelperne.

Mer om søksmålet:

Søksmålet gjelder den nye [etterretningstjenesteloven](#), nærmere bestemt de deler av loven som gir E-tjenesten adgang til masseinnsamling, -lagring og behandling av opplysninger om befolkningens digitale kommunikasjon.

Søksmålet angriper ikke E-tjenestens adgang til å bedrive etterretning i det digitale rom i seg selv. Det er klart at slik etterretning er en viktig del av moderne etterretningsarbeid.

Det er samtidig like klart at masseovervåkning utfordrer grunnleggende rettsstatsprinsipper i et demokrati og derfor må holde seg innenfor visse rettslige rammer. Søksmålet gjelder mangler ved de rammene loven setter.

Masseovervåkingen loven legger opp til, utgjør alvorlige inngrep i den generelle befolkningens personvern og ytringsfrihet, herunder i pressens kildevern. Grunnloven, Den europeiske menneskerettskonvensjonen og EØS-retten setter derfor klare rettslige grenser for slik overvåking. Vi mener etterretningstjenesteloven ikke holder seg innenfor disse grensene.

Både Den europeiske menneskerettsdomstolen og EU-domstolen har i nyere tid truffet viktige avgjørelser som definerer de rettslige rammene for masseovervåking. I søksmålet anfører vi at etterretningstjenestelovens system bryter med disse rammene på flere punkter. Dette er nærmere redegjort for i stevningen. I korthet dreier det seg blant annet om:

- At formålene som kan begrunne overvåkingen er for vide og for vagt definerte.
- At domstolskontrollen er dels mangelfull, dels fraværende.
- At den løpende, uavhengige kontrollen med overvåkingen er mangelfull.
- At reguleringen av overvåkingens varighet, lagringstid og sletteplikt er mangelfull.
- At reguleringen av adgangen til å dele informasjonen med andre myndigheter i inn- og utland er mangelfull.

Dette er mangler som ble påpekt gjentatte ganger av en rekke uavhengige faginstanser i høringsrundene under lovgivningsprosessen, uten at lovgiver tok konsekvensene av innsigelsene.

Det er derfor viktig at domstolene nå får prøvet disse delene av lovgivningen opp mot de grunnleggende sivile og politiske rettigheter som denne masseovervåkingen setter i spill.

Stevningen og partshjelperklæringene kan leses på [tinius.com](https://www.tinius.com).

Oslo, 6. mars 2024

Ole Jacob Sunde
styreleder Stiftelsen Tinius

Kjersti Løken Stavrum
daglig leder Stiftelsen Tinius